

РОЗВИТОК УМІНЬ Й НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

¹Гасинець Я.С., ²Карбованець О.І., ¹Вакерич М.М., ¹Куруц Н.В.

¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет, м. Ужгород;

²ДВНЗ «Ужгородський національний університет», медичний факультет, м. Ужгород

На розвиток творчої особистості, її розумовий розвиток у комплексі, впливає самостійна робота. Навчити здобувачів вищої освіти самостійно збагачувати свої знання, орієнтуватись у стрімкому всезростаючому потоці наукової інформації, яка базується на використанні комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, є важливим завданням українського сучасного вищого навчального закладу. Вивчення літератури з питань самостійної роботи (Алексюк А.М., Данилов М.А., Зимня І.А., Лернер І.Я., Мікельсон Р.М., Огородников І.Т., Підкасистий П.І., Скаткін М.М., Солдатенко М.М., Туровська Л.В.) та її аналіз засвідчує, що в історії й теорії наукових досліджень, ця проблема завжди була в центрі уваги педагогічних пошуків. Так як на сьогоднішній день, самостійне здобуття й поповнення знань здобувачами освіти є однією з основних умов при підготовці фахівців у вищому закладі, то як свідчать моніторинги, часто причиною їх низьких знань, є невміння оптимально правильно організувати свою самостійну роботу, що потребує постійного її вдосконалення. Відтак, актуальною є об'єктивна необхідність у змінах, пов'язаних з розвитком умінь й навичок самостійної роботи та готовності до їх здійснення здобувачами вищої освіти, які базуються на знаннях із дисциплін біологічних та медичних спеціальностей. Досвід роботи показує, що в навчальній діяльності, важливим способом самостійності здобувачів вищої освіти в набутті знань виступає різнопланова самостійна робота. Оновлення викладачами біологічних і медичних спеціальностей методики організації навчального процесу, форм, методів, прийомів та засобів розвитку умінь і навичок самостійної роботи у здобувачів освіти вишу, спрямоване на заміну репродуктивного навчання – творчим, що є важливою складовою пізнавальної діяльності та вдало узгоджується з основними принципами навчання ботаніки, зоології, біології індивідуального розвитку, мікробіології, генетики, методики викладання біології та ряду ін. Розвиток умінь і навичок самостійної роботи багато в чому залежить й від використання сучасних інноваційних технологій при викладанні предметів біологічного та медичного профілю, які дають змогу навчити працювати зацікавлено і самостійно. Практика природничо-наукової підготовки показує, що успішному розвитку вмінь і навичок самостійної роботи здобувачів вищої біологічної та медичної освіти, сприяють впровадження у педагогічний процес групової, проектної діяльності, пізнавальних ігор, створення на заняттях різноманітних проблемних ситуацій, участь студентів у гуртках, в олімпіадах, які є

важливими складовими самостійного здобуття знань. Цьому сприяють також самостійні роботи творчого характеру, які використовуються в навчальному процесі (відтворюючі, реконструктивно-варіативні, дослідницько-творчі, евристичні). З метою підвищення ефективності розвитку у здобувачів практичних умінь і навичок у самостійному здобутті знань, при проведенні занять, практикується використання алгоритму виконання різноманітних пізнавальних завдань. При цьому, структура методики організації та проведення самостійної роботи включає: 1) самостійну роботу, яка вимагає виконання завдань до вивчення теми на занятті: а) завдань міждисциплінарного змісту (базові знання, уміння й навички), які необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція); б) завдань до змісту теми (рекомендована література – основна, додаткова), орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою за визначеною темою; в) матеріали для самоконтролю (запитання, тести, творчі завдання); 2) аудиторну самостійну роботу: а) навчальні завдання, які необхідно виконати на занятті; б) професійні алгоритми (орієнтовна карта) щодо опанування знаннями, уміннями й навичками; в) навчальні завдання (тести, що доповнюють самостійну роботу на занятті; г) довідкові матеріали; 3) позааудиторну самостійну роботу: а) основні завдання, вказівки для розвитку самостійної роботи до наступного заняття (підготовка доповідей на визначену тему, рефератів, розробка визначених тем проєктів, ситуаційних задач тощо). Внаслідок організованих таким чином занять здобувачі вищої освіти самі визначають мету, завдання, предмет і засоби діяльності, які спрямовані на розвиток умінь й навичок самостійної роботи, що сприяє підвищенню рейтингу самовдосконалення та високих показників у навчанні.

Таким чином, використання різнопланових пізнавальних самостійних завдань, активізують навчання, формують творчу особистість, яка здатна використати отримані знання, уміння й навички для вирішення проблем, які можуть виникати в нестандартних фахових ситуаціях у майбутньому.